

लोक सेवा आयोग

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, इन्जिनियरिङ्ग (एगू इरिगेसन इन्जिनियरिङ्ग समूह), कृषि, वन, विविध र शिक्षा सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी (उपसचिव वा सो सरह पद)को खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रमलाई दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।

भाग १ - लिखित परीक्षा

भाग २ - अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क : २००

पूर्णाङ्क : ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	खण्ड	प्रश्न संख्या	अङ्क भार	परीक्षा प्रणाली	समय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन र सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र व्यवस्थापन	१०	१०×५=५०	छोटो छोटो उत्तर	१.३० घण्टा	५०	४०
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	५	५×१०=५०	लामो उत्तर	१.३० घण्टा	५०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		४	४×१५=६०	विश्लेषणात्मक समीक्षा	३ घण्टा	१००	४०
			२	२×२०=४०	विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर			

- माथि उल्लिखित सबै सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहहरूको पाठ्यक्रमको प्रथम पत्र खण्ड (क) को विषयवस्तु एउटै हुनेछ ।
- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लिखित परीक्षा सेवागत रूपमा अर्थात् एउटा सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहका लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट छुट्टाछुट्टै दिन पनि हुन सक्ने छ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) को परीक्षा समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ । यसैगरी द्वितीय पत्रको परीक्षा पनि समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ ।
- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) र द्वितीय पत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- यथासम्भव प्रश्नहरू नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन् ।
- समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ ।
 - पहिलो भागमा समस्याको पहिचान ।
 - दोस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम ।
 - तेस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव ।
 - चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ठोस तरिका ।
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति २०६४।६।२९ गते

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, इन्जिनियरिङ्ग (एगृ इरिगेसन इन्जिनियरिङ्ग समूह), कृषि, वन, विविध र शिक्षा सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी (उपसचिव वा सो सरह पद)को खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र खण्ड (क) प्रशासन र व्यवस्थापन

अङ्क - ५०

१. राज्य र सरकार
 - १.१ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
 - १.२ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
 - १.३ नेपालको वर्तमान संविधान
२. सार्वजनिक प्रशासन
 - २.१ सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा
 - २.२ कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरु
 - २.३ आर्थिक प्रशासन- बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
३. व्यवस्थापन
 - ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा
 - ३.२ व्यवस्थापनमा नेतृत्व, उत्प्रेरणा, नियन्त्रण र समन्वयको महत्व
 - ३.३ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
४. विकासका आयामहरु
 - ४.१ विकास प्रशासनको अवधारणा
 - ४.२ विकासमा जनसहभागिता
 - ४.३ आवधिक योजना
 - ४.४ दिगो विकास
 - ४.५ विकेन्द्रीकरण
 - ४.६ गरीबी निवारण
 - ४.७ सुशासन
 - ४.८ विकासमा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका
 - ४.९ जनसंख्या र बसाँईसराई
५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार
 - ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
 - ५.२ कानुनी राज्य
 - ५.३ मानव अधिकार
 - ५.४ लैंगिक सवाल (Gender Issues)
 - ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
 - ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व
६. नेपाली समाज र यस्को बनोट
 - ६.१ नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरुको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन
 - ६.२ आदिवासी, जनजाती, मधेशी, दलित, अपाङ्ग र महिलाहरुको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरु, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरु

९ समाप्त ९

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, इन्जिनियरिङ्ग (एगू इरिगेसन इन्जिनियरिङ्ग समूह), कृषि, वन, विविध र शिक्षा सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी (उपसचिव वा सो सरह पद)को खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र खण्ड (ख) सेवा, समूह सम्बन्धी सामान्य विषय पूर्णाङ्क ५०

(१) जलश्रोत सम्बन्धी :

- १.१ जलश्रोत ऐन २०४९
- १.२ जलश्रोत नियमावली २०५०
- १.३ National Water Resources Strategy 2002 and National Water Plan 2005
 - १.३.१ Integrated Water Resource Management
 - १.३.२ Irrigation
 - १.३.३ Water Induced Disaster Prevention

(२) सिंचाइ र कृषि सम्बन्धी :

- २.१ सिंचाइ नीति २०६०, सिंचाइ नियमावली २०५६ (पहिलो संशोधन २०६०) र सिंचाइ विभागको कार्यविधि २०६१
- २.२ राष्ट्रिय कृषि नीति, २०६१, Agriculture Perspective Plan 1995
- २.३ Irrigation Development Vision
- २.४ चालु आवधिक योजनामा (कृषि तथा सिंचाइ)

(३) जल उत्पन्न प्रकोप न्यूनीकरण सम्बन्धी :

- ३.१ जल उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन नीति, २०६२
- ३.२ जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण विभागको कार्यविधि, २०६४

(४) भू तथा जलाधार संरक्षण र वातावरण सम्बन्धी :

- ४.१ भू तथा जलाधार संरक्षण विभागको कार्यविधि, २०६१
- ४.२ वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३
- ४.३ वातावरण संरक्षण नियमावली, २०५४

(५) विविध :

- ५.१ नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा (गठन, समूह तथा श्रेणी विभाजन र नियुक्ति सम्बन्धी) नियमावली २०५१
- ५.२ नेपाल इन्जिनियरिङ्ग परिषद ऐन २०५५
- ५.३ निजामती सेवा ऐन, २०४९ (संशोधन सहित)
- ५.४ निजामती सेवा नियमावली, २०५० (संशोधन सहित)
- ५.५ आर्थिक कार्यविधि नियमावली २०६४, सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४
- ५.६ स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ (कृषि र सिंचाइ सम्बन्धी)
- ५.७ स्थानीय स्वायत्त शासन नियमावली २०५६ (कृषि र सिंचाइ सम्बन्धी)
- ५.८ सार्वजनिक निर्माण सम्बन्धी निर्देशिका २०५८
- ५.९ करार सेवा निर्देशिका २०५९

5 समाप्त 5

नेपाल आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, इन्जिनियरिङ्ग (एगृ इरिगेसन इन्जिनियरिङ्ग समूह), कृषि, वन, विविध र शिक्षा सेवाका सबै समूह/उपसमूहका राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी (उपसचिव वा सो सरह पद)को खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र खण्ड (ख) सेवा, समूह सम्बन्धी सामान्य विषय

नमूना प्रश्न

१. राष्ट्रिय जल योजना (National Water Plan) मा उल्लेखित कृषिका लागि सिंचाइ अर्न्तगतमा अल्पकालिन, मध्यकालिन र दीर्घकालिन लक्ष्यहरूलाई वृद्धागत रूपमा उल्लेख गर्नुहोस् । १०
२. सिंचाइ नियमावली २०५६ (पहिलो संशोधन २०६०) ले व्यवस्था गरेअनुसार उपभोक्ता संस्थाको काम, कर्तव्य र अधिकार के कस्ता तोकिएका छन् वृद्धागत रूपमा उल्लेख गर्नुहोस् । १०
३. जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण विभागको पृष्ठभूमि संक्षिप्तमा वर्णन गर्नुहोस् । यस विभागको उद्देश्यहरू के के रहेका छन्, ती हासिल गर्नको लागि कस्तो रणनीति लिएको छ ? यस विभागको संगठनात्मक संरचना कस्तो छ ? १०
४. वातावरण संरक्षण नियमावली २०५४ अनुसार वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कनको लागि क्षेत्र निर्धारण (स्कोपिङ्ग) गर्नु पर्ने व्यवस्था छ, सो व्यवस्था अनुरूप प्रकृयागत रूपमा कून कून कार्य अवलम्बन गर्नु पर्छ वृद्धागत रूपमा उल्लेख गर्नुहोस् । १०
५. सार्वजनिक निकायले कूनै खरिद कारवाहीको तयारी गर्दा कून कून प्रावधानको अवलम्बन गर्नु पर्छ उल्लेख गर्नुहोस् । १०